

dzibą wojewody lub władz samorządu województwa wchodzi w skład izby mającej siedzibę na obszarze tego samego województwa, w mieście będącym siedzibą wojewody.

4. Na czas do wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 2 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, po dniu wejścia w życie ustawy, izby, o których mowa w ust. 3, stają się zespołami zamiejscowymi.

5. Mienie Skarbu Państwa pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. w zarządzie regionalnych izb obrachunkowych i stanowiące wyposażenie zespołów działających poza siedzibą izby staje się z dniem 1 stycznia 1999 r. mieniem pozostającym w zarządzie tych izb, których siedziba znajduje się na obszarze tego województwa.

6. Mienie Skarbu Państwa pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. w zarządzie regionalnej izby obrachunkowej, która z dniem 1 stycznia 1999 r. wchodzi w skład regionalnej izby obrachunkowej, o której mowa w ust. 3, staje się z dniem 1 stycznia 1999 r. mieniem pozostającym w zarządzie regionalnej izby obrachunkowej, o której mowa w ust. 3.

7. Z dniem 31 grudnia 1998 r. wygasają akty powołania prezesa i wiceprezesa regionalnej izby obrachun-

kowej, która wchodzi z dniem 1 stycznia 1999 r. w skład innej regionalnej izby obrachunkowej.

8. Sprawę wszczętą przed dniem wejścia w życie ustawy rozpatruje izba dotychczas właściwa, z zastrzeżeniem ust. 9.

9. Sprawa rozpatrywana dotąd przez izbę, o której mowa w ust. 3, jest przejmowana przez izbę właściwą według przepisów ustawy.

10. Izby właściwe według przepisów dotychczasowych prowadzą nadal postępowania nadzorcze w stosunku do uchwał organów gmin w sprawie zmian budżetów gmin na rok 1998 oraz czynności kontrolne rozpoczęte w 1998 r.

Art. 4. Wojewodowie zapewnią regionalnym izmom obrachunkowym pomieszczenia niezbędne do wykonywania zadań.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie:

- 1) z dniem 1 stycznia 1999 r. w zakresie dotyczącym art. 1, 2 i 4,
- 2) z dniem ogłoszenia w zakresie dotyczącym art. 3.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

1063

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1998 r.

Prawo dewizowe.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje zasady obrotu dewizowego, nadzwyczajne ograniczenia w wypadku zaistnienia zagrożeń stabilności i integralności systemu finansowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady kontroli dewizowej, a także właściwość organów w tych sprawach.

Art. 2. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) rezydent:
 - a) osobę fizyczną mającą miejsce zamieszkania w kraju oraz osobę prawną mającą siedzibę w kraju, a także inny podmiot mający siedzibę w kraju, posiadający zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu,
 - b) polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne i inne polskie przedstawicielstwa oraz misje specjalne korzystające z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych,
- 2) nierezydent:
 - a) osobę fizyczną nie mającą miejsca zamieszkania

w kraju oraz osobę prawną nie mającą siedziby w kraju, a także inny podmiot nie mający siedziby w kraju, posiadający zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu,

- b) osobę, o której mowa w pkt 1 lit. a), w zakresie, w jakim prowadzi ona działalność za granicą poprzez swoje przedsiębiorstwo, oddział lub przedstawicielstwo mające siedzibę za granicą,
 - c) mające siedzibę w kraju oddziały i przedstawicielstwa osób i podmiotów, o których mowa w lit. a) i b), utworzone na podstawie umów międzynarodowych zawartych przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że umowy te stanowią inaczej,
 - d) obce przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne, misje specjalne i organizacje międzynarodowe oraz inne obce przedstawicielstwa korzystające z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych,
- 3) kraj — terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 4) wartości dewizowe:

- a) zagraniczne środki płatnicze — waluty obce i dewizy,
- b) złoto i platynę w stanie nie przerobionym oraz w postaci sztab, monet bitych po 1850 r., półfabrykatów, z wyjątkiem stosowanych w technice dentystycznej, a także wyroby ze złota i platyny zazwyczaj nie wytwarzane z tych kruszców (złoto dewizowe i platyna dewizowa),
- c) nominowane w walutach obcych papiery wartościowe nie będące zagranicznymi środkami płatniczymi,
- 5) waluty obce — pieniądze nie będące w kraju prawnym środkiem płatniczym oraz międzynarodowe jednostki rozrachunkowe,
- 6) waluty wymienne — waluty obce określone jako wymienne przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- 7) międzynarodowe jednostki rozrachunkowe — wymienne jednostki rozrachunkowe stosowane w rozliczeniach międzynarodowych, w tym SDR — jednostkę rozrachunkową Międzynarodowego Funduszu Walutowego i ECU — europejską jednostkę walutową,
- 8) dewizy — pełniące funkcję płatniczą weksle, чеки, чеки podróżnicze, akredytywy, polecenia wypłat, przekazy i inne dokumenty bankowe i finansowe płatne w walutach obcych,
- 9) krajowe środki płatnicze — pieniądze będące w kraju prawnym środkiem płatniczym (waluta polska), a także pełniące funkcję płatniczą: weksle, чеки, чеки podróżnicze, akredytywy, polecenia wypłat, przekazy i inne dokumenty bankowe i finansowe płatne w walucie polskiej,
- 10) obrót dewizowy:
- a) czynność prawną lub inne zdarzenie stanowiące, powodujące lub mogące powodować:
- płatność środkami stanowiącymi wartości dewizowe bądź przeniesienie własności wartości dewizowych albo przeniesienie prawa majątkowego oraz przejęcie lub przystąpienie do długu, których przedmiotem świadczenia są wartości dewizowe,
 - płatność krajowymi środkami płatniczymi bądź przeniesienie własności takich środków albo przeniesienie prawa majątkowego oraz przejęcie lub przystąpienie do długu, których przedmiotem świadczenia są krajowe środki płatnicze, o ile zdarzenia te mają miejsce w stosunkach między rezydentem i nierezydentem,
- b) transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych,
- 11) transfer — wywóz, przywóz, wysyłanie, przysyłanie, sprowadzanie, dokonywanie międzynarodowych przekazów oraz wszelkie inne sposoby przemieszczania wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych przez granicę Rzeczypospolitej Polskiej,
- 12) obrót dewizowy z zagranicą — obrót dewizowy między rezydentem i nierezydentem, o którym mowa w pkt 10 lit. a), transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, a także obrót dewizowy dokonywany przez nierezydenta w kraju i rezydenta za granicą,
- 13) obrót bieżący — obrót dewizowy z zagranicą, którego przedmiotem są:
- a) umowy o nabywanie towarów (z wyłączeniem wartości dewizowych i krajowych środków płatniczych), świadczenie usług oraz nabywanie lub ustanawianie praw na dobrach niematerialnych,
 - b) odroczenia płatności za świadczenia niepieniężne, udzielane i zaciągane w ramach umów, o których mowa w lit. a),
 - c) pożyczki i kredyty przeznaczone na finansowanie świadczeń niepieniężnych w ramach umów, o których mowa w lit. a),
 - d) przychody z prowadzenia przedsiębiorstwa, z uczestnictwa w zysku spółki, z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów oraz od kwot zdeponowanych na rachunkach,
 - e) świadczenia na utrzymanie członków rodziny należących do I i II grupy podatkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 1997 r. Nr 16, poz. 89, Nr 137, poz. 926 i Nr 139, poz. 932),
 - f) emerytury, świadczenia o charakterze rentowym, świadczenia społeczne oraz alimenty,
 - g) nagrody oraz wygrane w konkursach lub grach losowych, organizowanych na podstawie przepisów kraju, w którym są one organizowane,
 - h) płatności z tytułu świadczeń publicznoprawnych, w tym podatków, oraz należności celnych przywózowych i wywózowych, a także świadczenia z tytułu ich zwrotu dokonywane przez właściwe organy oraz upoważnione podmioty,
 - i) roszczenia odszkodowawcze i odszkodowania,
 - j) roszczenia i należności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia związane z obrotem dewizowym z zagranicą, którego dokonywanie nie wymaga zezwolenia dewizowego, a w pozostałym zakresie — o ile zostaną stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądowym,
 - k) płatności, przeniesienie własności i transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, wynikające z czynności, o których mowa w lit. a)—j),
- 14) towar — rzecz ruchomą oraz energię elektryczną, cieplną, a także inne postaci energii,
- 15) usługi — pracę oraz usługi wymienione w klasyfikacji wydanej na podstawie przepisów o statystyce publicznej, z wyłączeniem:
- a) handlu towarami, nieruchomościami, wartościami dewizowymi, papierami wartościowymi, jednostkami uczestnictwa w funduszu zbiorowego inwestowania lub pochodnymi instrumentami finansowymi,
 - b) usług polegających na udzielaniu pożyczek i kredytów, ustanawianiu zabezpieczeń wierzytelności oraz prowadzeniu rachunków bankowych,

- 16) obrót kapitałowy — inny niż bieżący obrót dewizowy z zagranicą,
- 17) inwestycje bezpośrednie — obrót kapitałowy, polegający na dokonywaniu nakładów pieniężnych lub rzeczowych w celu ustanowienia trwałych i bezpośrednich więzi ekonomicznych, przejawiających się w prowadzeniu przedsiębiorstwa przez podmiot dokonujący takich nakładów lub w wywieraniu przez niego skutecznego wpływu na przedsiębiorstwo prowadzone przez inną osobę, a także na rozporządzaniu majątkiem posiadanym w wyniku prowadzenia przedsiębiorstwa lub w wyniku dokonanych nakładów, którego przedmiotem jest w szczególności:
- a) nabywanie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części, tworzenie i prowadzenie przedsiębiorstwa oraz dokonywanie nakładów na rozszerzenie prowadzonego przedsiębiorstwa,
 - b) obejmowanie bądź nabywanie akcji lub udziałów w spółkach, w ilości zapewniającej łącznie co najmniej 10% głosów na zgromadzeniu wspólników,
 - c) świadczenia na rzecz spółki przed jej zarejestrowaniem oraz wypłata przez spółkę wynagrodzeń za te świadczenia,
 - d) dokonywanie i zwrot dopłat oraz udzielanie spółce przez wspólników posiadających akcje lub udziały w ilości, o której mowa w lit. b), pożyczek i kredytów, a także zaciąganie przez spółkę takich pożyczek i kredytów oraz ich spłata,
 - e) nabywanie własności i innych praw na nieruchomości w związku z prowadzonym przedsiębiorstwem,
 - f) udzielanie i zaciąganie kredytów lub pożyczek o terminie spłaty nie krótszym niż pięć lat oraz ich spłata,
 - g) uzyskiwanie przychodów z:
 - likwidacji spółki, a także rozporządzania udziałami lub akcjami w spółce bądź ich umorzenia,
 - rozporządzenia przedsiębiorstwem lub jego zorganizowaną częścią, a także likwidacji przedsiębiorstwa,
 - rozporządzenia własnością i innymi prawami na nieruchomości, o których mowa w lit. e),
 - h) płatności, przeniesienie własności i transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, wynikające z czynności, o których mowa w lit. a)—g),
- 18) inwestycje portfelowe — obrót kapitałowy w zakresie papierów wartościowych, jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania oraz pochodnych instrumentów finansowych, z wyłączeniem obrotu akcjami określonego w pkt 17 lit. b), którego przedmiotem jest w szczególności:
- a) emitowanie, obejmowanie, nabywanie i zbywanie na uznanym rynku,
 - b) umarżanie jednostek uczestnictwa w funduszu zbiorowego inwestowania objętych lub nabytych na uznanym rynku,
 - c) emitowanie, obejmowanie, nabywanie i zbywanie poza uznanym rynkiem,
 - d) umarżanie jednostek uczestnictwa w funduszu zbiorowego inwestowania, innych niż jednostki, o których mowa w lit. b),
 - e) płatności, przeniesienie własności i transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, wynikające z czynności, o których mowa w lit. a)—d),
- 19) papiery wartościowe — akcje i obligacje oraz inne papiery wartościowe wyemitowane na podstawie przepisów kraju miejsca zamieszkania, siedziby emitenta lub kraju emisji oraz wynikające z nich zbywalne prawa majątkowe, z wyłączeniem jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania oraz pochodnych instrumentów finansowych,
- 20) krótkoterminowe papiery wartościowe — obligacje i inne papiery wartościowe o charakterze dłużnym, wyemitowane na podstawie przepisów kraju miejsca zamieszkania, siedziby emitenta lub kraju emisji, o terminie wykupu krótszym niż jeden rok,
- 21) jednostka uczestnictwa w funduszu zbiorowego inwestowania — tytuł do udziału w aktywach funduszu zarządzanego przez podmiot uprawniony do lokowania powierzonych mu pieniędzy w papiery wartościowe lub inne aktywa, zgodnie z przepisami kraju, w którym działa,
- 22) pochodne instrumenty finansowe — prawa majątkowe, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od ceny towarów, walut obcych, waluty polskiej, złota dewizowego, platyny dewizowej lub papierów wartościowych, albo od wysokości stóp procentowych lub indeksów,
- 23) uznany rynek — giełdę lub inny rynek, gdzie obrót papierami wartościowymi, jednostkami uczestnictwa w funduszu zbiorowego inwestowania oraz pochodnymi instrumentami finansowymi odbywa się zgodnie z regułami określonymi przez przepisy kraju, w którym funkcjonuje ten rynek,
- 24) obrót kredytowy — obrót kapitałowy, którego przedmiotem są:
- a) pożyczki, kredyty lub inne czynności o funkcjach kredytowych, z wyłączeniem obrotu określonego w pkt 17 lit. d), f), pkt 18 oraz pkt 27 lit. d) i f),
 - b) płatności, przeniesienie własności i transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, wynikające z czynności, o których mowa w lit. a),
- 25) obrót gwarancyjny — obrót kapitałowy, którego przedmiotem są:
- a) osobiste i rzeczowe zabezpieczenia wierzytelności,
 - b) płatności, przeniesienie własności i transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, wynikające z czynności, o których mowa w lit. a),
- 26) obrót depozytowy — obrót kapitałowy, którego przedmiotem są:
- a) czynności w zakresie rachunków prowadzonych przez banki i inne upoważnione instytucje finansowe,

- b) płatności, przeniesienie własności i transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, wynikające z czynności, o których mowa w lit. a),
- 27) obrót pozagospodarczy — obrót kapitałowy inny niż inwestycje portfelowe, obrót kredytowy, gwarancyjny lub depozytowy, dokonywany przez osoby fizyczne, nie pozostający w związku z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą lub wykonywanym wolnym zawodem, którego wielkość nie przekracza jednorazowo równowartości 10 000 ECU lub którego przedmiotem jest:
- a) własność i inne prawa na nieruchomościach położonych w kraju,
 - b) własność i inne prawa na nieruchomościach położonych za granicą, z zastrzeżeniem, że łączna cena nabycia nieruchomości przez rezydenta nie przekroczy równowartości kwoty w ECU, określonej przez Ministra Finansów w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4,
 - c) spadek, zapis lub zachówek,
 - d) zaciąganie pożyczek od członków rodziny, o których mowa w pkt 13 lit. e), oraz udzielanie takich pożyczek,
 - e) likwidacja lub przeniesienie mienia w związku ze zmianą statusu dewizowego,
 - f) płatności, przeniesienie własności i transfer wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, wynikające z czynności, o których mowa w lit. a)—e),
- 28) pozostały obrót kapitałowy — obrót kapitałowy nie stanowiący inwestycji bezpośrednich, inwestycji portfelowych, obrotu kredytowego, depozytowego, gwarancyjnego lub pozagospodarczego,
- 29) działalność kantorowa — działalność gospodarcza polegająca na kupnie i sprzedaży walut obcych, złota dewizowego lub platyny dewizowej, a także na pośrednictwie w kupnie i sprzedaży tych wartości.

2. Nierezydenta, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a), prowadzącego działalność w kraju poprzez swoje przedsiębiorstwo, oddział lub przedstawicielstwo, mające siedzibę w kraju, traktuje się w zakresie tej działalności jak rezydenta, o ile umowy międzynarodowe, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, nie stanowią inaczej.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego określa, w drodze zarządzenia, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, które waluty obce są walutami wymiennymi.

4. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 27 lit. b), biorąc pod uwagę sytuację bilansu płatniczego państwa oraz średni poziom cen nieruchomości za granicą.

5. Ilekroć w ustawie jest mowa o danej kwocie ECU, należy przez to rozumieć równowartość w ECU kwoty wyrażonej w innej walucie, ustaloną w oparciu o średni kurs waluty krajowej do ECU oraz innych walut, ogłaszany przez Narodowy Bank Polski w dniu poprze-

dającym dokonanie czynności, w związku z którą równowartość jest ustalana.

Art. 3. 1. Organem właściwym w sprawach dewizowych jest Minister Finansów, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie.

2. Minister Finansów sprawuje ogólny nadzór w sprawach dewizowych i w ramach tego nadzoru zapewnia jednolite stosowanie przepisów ustawy.

Art. 4. Wszelkie ograniczenia zawarte w ustawie i wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych nie mają zastosowania do obrotu dewizowego dokonywanego przez:

- 1) Skarb Państwa w zakresie, w jakim reprezentowany jest przez Ministra Finansów lub Ministra Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem obowiązków sprawozdawczych, o których mowa w art. 15,
- 2) Narodowy Bank Polski,
- 3) banki w zakresie posiadanych przez nie uprawnień do dokonywania określonych czynności obrotu dewizowego nadanych im na podstawie odrębnych przepisów ustawowych, z zastrzeżeniem:
 - a) art. 9 pkt 3 w zakresie nabywania nominowanych w walucie polskiej krótkoterminowych papierów wartościowych emitowanych przez nierezydentów oraz zbywania na rzecz nierezydentów nominowanych w walucie polskiej krótkoterminowych papierów wartościowych emitowanych przez banki, jeżeli suma dziennych sald tych inwestycji dla jednego banku przekroczy w okresie kolejnych 3 miesięcy kalendarzowych równowartość 30% jego funduszy własnych, oraz w zakresie pochodnych instrumentów finansowych, za które płatności są ustalane i realizowane w walucie polskiej, jeżeli pozycja walutowa globalna (całkowita) banku, będąca skutkiem tych operacji, przekroczy 30% jego funduszy własnych,
 - b) art. 9 pkt 4 w zakresie dokonywania obrotu kredytowego z nierezydentami, skutkującego powstaniem długu w walucie polskiej, którego termin ostatecznej spłaty jest krótszy niż 1 rok, a wartość pojedynczej transakcji przekracza równowartość 50 000 ECU,
 - c) art. 9 pkt 5, art. 12—15 oraz art. 17—19,
- 4) zakłady ubezpieczeń lub inne podmioty w zakresie posiadanych przez nie uprawnień do dokonywania określonych czynności obrotu dewizowego, nadanych im na podstawie odrębnych przepisów ustawowych, z zastrzeżeniem art. 12—15 oraz art. 17—19.

Art. 5. 1. Wartości dewizowe mogą być przedmiotem własności rezydentów w kraju i za granicą oraz nierezydentów w kraju.

2. Rezydenci i nierezydenci mogą dokonywać obrotu dewizowego, z zastrzeżeniem ograniczeń określonych w przepisach niniejszej ustawy. Nie narusza to wynikających z innych ustaw ograniczeń w dokonywaniu obrotu bieżącego i obrotu kapitałowego.

Art. 6. Jeżeli nie występują zagrożenia dla realizacji założeń polityki pieniężnej i stabilizacji systemu finansowego Rzeczypospolitej Polskiej, Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, może zwolnić z ograniczeń i obowiązków określonych w przepisach niniejszej ustawy oraz określić warunki tego zwolnienia. Zwolnienie to Minister Finansów może wprowadzać wobec wszystkich lub określonej kategorii podmiotów oraz wszystkich lub rodzajowo określonych czynności.

Art. 7. 1. Udzielanie, odmowa i uchylanie zezwoleń dewizowych następują w drodze decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

2. W zezwoleniu dewizowym może być ustalony obowiązek spełnienia określonych warunków.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego może upoważnić dyrektorów departamentów Centrali Narodowego Banku Polskiego i dyrektorów oddziałów Narodowego Banku Polskiego lub jednostek równorzędnych do podejmowania w jego imieniu decyzji, o których mowa w ust. 1, oraz określić ich właściwość w tych sprawach.

4. Ochrona równowagi bilansu płatniczego może być podstawą odmowy udzielenia zezwolenia dewizowego.

5. Prezes Narodowego Banku Polskiego może uchylić udzielone zezwolenie dewizowe w razie naruszenia określonych w tym zezwoleniu warunków.

6. Udzielenie zezwolenia dewizowego jednej ze stron na zawarcie i wykonywanie umowy oznacza zezwolenie również dla drugiej strony oraz dla osoby trzeciej, której umowa dotyczy, jeżeli w zezwoleniu nie zastrzeżono inaczej.

Art. 8. Kursy waluty krajowej w stosunku do walut obcych ustalane przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego i ogłaszane przez Narodowy Bank Polski stosuje się w obrocie dewizowym, rozrachunkach i rozliczeniach z Narodowym Bankiem Polskim.

Rozdział 2

Dokonywanie obrotu dewizowego

Art. 9. Zezwolenia dewizowego wymaga:

- 1) dokonywanie przez rezydentów inwestycji bezpośrednich w krajach nie należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub w krajach, z którymi Rzeczpospolita Polska nie zawarła umów o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji,
- 2) dokonywanie przez rezydentów inwestycji portfelowych w zakresie papierów wartościowych emitowanych przez nierezydentów nie mających miejsca zamieszkania lub siedziby w krajach należących do OECD lub krajach, z którymi Rzeczpospolita Polska nie zawarła umów o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji, oraz jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania nie mających siedziby w tych krajach,

- 3) dokonywanie inwestycji portfelowych w zakresie krótkoterminowych papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych, z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, Polskiej Giełdzie Finansowej S.A. w Warszawie lub Centralnej Tabeli Ofert S.A. w Warszawie,
- 4) dokonywanie obrotu kredytowego skutkującego powstaniem długu, którego termin spłaty jest krótszy niż jeden rok,
- 5) dokonywanie przez nierezydentów obrotu depozytowego, jeżeli:
 - a) obrót obejmuje deponowanie waluty polskiej w formie lokat terminowych o terminie zapadalności krótszym niż 3 miesiące i w kwocie przekraczającej 500 000 zł lub
 - b) wymiana waluty polskiej zdeponowanej w formie lokat terminowych o terminie zapadalności dłuższym niż 3 miesiące i w kwocie powyżej 500 000 zł na zagraniczne środki płatnicze i transfer środków uzyskanych z takiej wymiany następuje przed upływem 3 miesięcy od daty zdeponowania,
- 6) dokonywanie przez rezydentów obrotu depozytowego, z wyjątkiem:
 - a) obrotu związanego z nakładami ponoszonymi w ramach inwestycji bezpośrednich lub portfelowych, których dokonywanie nie wymaga zezwolenia dewizowego,
 - b) obrotu w zakresie rachunków posiadanych przez osoby fizyczne w czasie pobytu za granicą,
- 7) dokonywanie obrotu gwarancyjnego w zakresie wierzytelności, których powstanie podlega ograniczeniom określonym w ustawie, z wyjątkiem wierzytelności, na których powstanie wprowadzone zostało zwolnienie lub udzielone zezwolenie dewizowe,
- 8) dokonywanie pozostałego obrotu kapitałowego, z wyjątkiem:
 - a) nabywania bądź obejmowania przez nierezydentów udziałów w spółkach mających siedzibę w kraju oraz otrzymywania i transferu za granicę przychodów ze sprzedaży lub umorzenia tych udziałów bądź związanych z likwidacją spółki,
 - b) przyjmowania przez rezydentów darowizn od nierezydentów,
 - c) przeniesienia własności wartości dewizowych, dokonywanego z udziałem osób prowadzących działalność kantorową na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1,
 - d) transferu za granicę przez nierezydentów będących osobami fizycznymi zagranicznych środków płatniczych zgłoszonych przy wjeździe do kraju urzędowi celnemu lub przekazanych na ich rzecz z zagranicy,
- 9) dokonywanie w kraju płatności środkami stanowiącymi wartości dewizowe, z wyjątkiem płatności wynikających z obrotu dewizowego z zagranicą oraz płatności dokonywanych między osobami fizycznymi, nie związanych z prowadzoną przez nie

działalnością gospodarczą lub wykonywanym wolnym zawodem,

- 10) sprzedaż wartości dewizowych między rezydentami, z wyjątkiem sprzedaży dokonywanej z udziałem osób prowadzących działalność kantorową na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1, oraz sprzedaży dokonywanej między osobami fizycznymi, nie związanej z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą lub wykonywanym wolnym zawodem,
- 11) dokonywanie przez rezydentów innych niż potrącenia rozporządzeń wierzytelnościami od nierezydentów w sposób, który uniemożliwiłby w terminie ich wymagalności niezwłoczny transfer z zagranicy zagranicznych lub krajowych środków płatniczych, będących przedmiotem świadczenia tych wierzytelności, z wyjątkiem przekazywania przychodów z inwestycji bezpośrednich i portfelowych na rachunki, o których mowa w pkt 6,
- 12) prowadzenie działalności kantorowej, z zastrzeżeniem art. 10.

Art. 10. 1. Rezydenci, z wyłączeniem banków, mogą uzyskać zezwolenie na prowadzenie działalności kantorowej oraz prowadzić taką działalność, pod warunkiem niekaralności za przestępstwo skarbowe przeciwko mieniu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, zagrożone karą pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności.

2. Czynności określone w zezwoleniu, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane tylko przez osoby posiadające fachowe przygotowanie.

3. Warunki, o których mowa w ust. 1 i 2, dotyczą odpowiednio osób bezpośrednio dokonujących czynności kupna, sprzedaży lub pośrednictwa w ramach prowadzonej działalności kantorowej.

4. Przepisy ust. 1 dotyczą również członków władz osób prawnych prowadzących działalność kantorową.

5. Rezydenci, którzy uzyskali zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, mogą sprzedawać i kupować waluty obce, złoto dewizowe oraz platynę dewizową osobom fizycznym i od osób fizycznych, będących zarówno rezydentami jak i nierezydentami nie prowadzącymi działalności gospodarczej, a także zawierać umowy kupna i sprzedaży tych wartości dewizowych z upoważnionymi do tego bankami lub z innymi osobami prowadzącymi działalność kantorową na podstawie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1.

6. Minister Finansów, na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki prowadzenia działalności kantorowej,
- 2) rodzaj fachowego przygotowania, o którym mowa w ust. 2 i 3, oraz sposób jego udokumentowania.

Art. 11. 1. Rezydenci są obowiązani zapewnić niezwłoczny transfer z zagranicy posiadanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, z wy-

łączeniem środków zgromadzonych na rachunkach, o których mowa w art. 9 pkt 6.

2. Jeżeli rezydent będący osobą fizyczną uzyskał wartości dewizowe w czasie pobytu za granicą, jest obowiązany zapewnić transfer z zagranicy wartości dewizowych pozostających w jego dyspozycji w terminie dwóch miesięcy od dnia powrotu do kraju.

Art. 12. 1. Rezydenci dokonujący obrotu dewizowego obowiązani są przy dokonywaniu lub przyjmowaniu płatności oraz przy dokonywaniu transferu korzystać z pośrednictwa banków, których uprawnienia do dokonywania określonych czynności obrotu dewizowego obejmują takie pośrednictwo, z wyjątkiem:

- 1) przyjmowania od nierezydentów będących osobami fizycznymi płatności za sprzedawane w kraju towary lub świadczone usługi na potrzeby osobiste tych osób,
- 2) płatności dokonywanych między osobami fizycznymi nie związanych z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą lub wykonywanym wolnym zawodem,
- 3) płatności przyjmowanych za sprzedawane lub dokonywanych za kupowane wartości dewizowe z udziałem osób prowadzących działalność kantorową na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1, z zastrzeżeniem, że sprzedaż lub zakup wartości dewizowych nie jest związana z prowadzoną przez osobę dokonującą sprzedaży (zakup) działalnością gospodarczą lub wykonywanym wolnym zawodem,
- 4) przekazów, wysyłania oraz płatności dokonywanych za pośrednictwem Poczty Polskiej w kwocie, której wysokość nie przekracza równowartości 5 000 ECU,
- 5) czynności, o których mowa w ust. 3,
- 6) przekazów dokonywanych za pośrednictwem rezydentów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b) w kwocie, której wysokość nie przekracza równowartości 10 000 ECU.

2. Przez pośrednictwo banków rozumie się także dokonane przez bank wystawienie, akceptację, skup lub przyjęcie do inkasa środków płatniczych innych niż waluty obce i waluta polska.

3. Rezydenci, nabywający i zbywający papiery wartościowe oraz jednostki uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania na zagranicznych rynkach regulowanych, obowiązani są korzystać z pośrednictwa podmiotów prowadzących działalność maklerską i posiadających uprawnienia do takiego pośrednictwa, na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. Nr 118, poz. 754 i Nr 141, poz. 945 oraz z 1998 r. Nr 107, poz. 669 i Nr 113, poz. 715).

Art. 13. 1. Zobowiązania pieniężne w obrocie dewizowym z zagranicą mogą być wyrażane wyłącznie w walucie polskiej lub w walutach wymienialnych.

2. Płatności dokonywane w ramach obrotu dewizowego z zagranicą mogą być dokonywane wyłącznie w krajowych środkach płatniczych lub w walutach wymienialnych bądź w dewizach płatnych w takich walutach.

Art. 14. 1. Rezydenci i nierezydenci są obowiązani udzielać ustnych i pisemnych wyjaśnień oraz udostępnić wymagane dokumenty w sprawach objętych kontrolą dewizową.

2. Rezydenci i nierezydenci są obowiązani podawać bankowi, za którego pośrednictwem dokonują płatności lub transferu, tytuł, z jakiego płatność lub transfer są dokonywane, a na żądanie tego banku, z zastrzeżeniem ust. 3, przedstawić dokumenty potwierdzające, że dana płatność lub transfer stanowi obrót bieżący lub obrót kapitałowy, którego dokonywanie nie wymaga zezwolenia dewizowego.

3. W przypadku płatności dokonywanej przez rezydenta na rzecz nierezydenta, transferu za granicę wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, w kwocie, której wysokość przekracza równowartość 20 000 ECU, bank obowiązany jest zażądać przedstawienia dokumentów, o których mowa w ust. 2.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do inwestycji portfelowych dokonywanych przez rezydentów za pośrednictwem podmiotów, o których mowa w art. 12 ust. 3.

5. W przypadku gdy przedmiotem transferu za granicę jest przychód lub dochód nierezydenta, w odniesieniu do którego, na podstawie odrębnych przepisów oraz postanowień umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, nierezydent podlega w kraju obowiązkowi podatkowemu, dokonanie transferu wymaga przedstawienia bankowi, o którym mowa w ust. 2, dokumentów wydanych przez właściwy miejscowo urząd skarbowy, potwierdzających wygaśnięcie zobowiązania podatkowego wynikającego z tego obowiązku.

6. W przypadku gdy w momencie dokonywania czynności, o których mowa w ust. 1, dokonujący ich rezydent nie posiada dokumentów, o których mowa w ust. 2 lub ust. 4 i 5, czynności te mogą być dokonane pod warunkiem złożenia bankowi lub podmiotowi, o którym mowa w art. 12 ust. 3, za którego pośrednictwem są one dokonywane, pisemnego oświadczenia w sprawie przyczyn braku dokumentów. Oświadczenie powinno zawierać zobowiązanie do przedstawienia dokumentów niezwłocznie po ich uzyskaniu, a w każdym przypadku nie później niż w okresie trzech miesięcy od dnia dokonania czynności.

7. Wywóz lub wysyłanie za granicę wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, a także przekazy, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 4, wymagają posiadania dokumentów stwierdzających uprawnienie do takiego transferu, zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 2.

8. Rezydenci i nierezydenci dokonujący transferu wartości dewizowych i krajowych środków płatniczych są obowiązani zgłosić zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 2 i na żądanie organów kontroli dewizowej przedstawić do kontroli wartości i środki będące przedmiotem transferu.

9. Dla potrzeb kontroli dewizowej rezydenci są obowiązani przechowywać dokumenty, o których mowa w ust. 2, ust. 4 i 5, przez pięć lat od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano czynności obrotu dewizowego związanej z danym dokumentem.

Art. 15. 1. Rezydenci oraz nierezydenci, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem banków, uczestniczący w obrocie dewizowym z zagranicą, obowiązani są przekazywać Narodowemu Bankowi Polskiemu dane niezbędne do sporządzania bilansu płatniczego oraz bilansów należności i zobowiązań zagranicznych państwa.

2. Banki realizują obowiązek, o którym mowa w ust. 1, na podstawie art. 23 ust. 2 oraz w trybie i na zasadach określonych na podstawie art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. Nr 140, poz. 938).

3. Rezydenci obowiązani są zgłaszać Narodowemu Bankowi Polskiemu ich mienie posiadane za granicą lub nabyte w obrocie dewizowym z zagranicą, a także jego utratę.

4. Nierezydenci obowiązani są zgłaszać Narodowemu Bankowi Polskiemu ich mienie posiadane w kraju lub nabyte w obrocie dewizowym z zagranicą, a także jego utratę. Jeżeli mienie znajduje się w posiadaniu lub zarządzie innej osoby niż właściciel, obowiązek spoczywa na właścicielu lub na innej osobie.

5. Obowiązek zgłaszania mienia nie dotyczy przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych państw obcych, ich cudzoziemskiego personelu, organizacji międzynarodowych oraz osób korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także nierezydentów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c), o ile umowy, na podstawie których działają, tak stanowią.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób, zakres i terminy realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, rodzaje mienia oraz wysokość kwot, których przekroczenie powoduje powstanie tych obowiązków.

7. Narodowy Bank Polski obowiązany jest przestrzegać tajemnicy w zakresie informacji uzyskanych w trybie ust. 1, 3 i 4, na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939).

Art. 16. Odstąpienie od wykonania obowiązków określonych w art. 11—14 wymaga zezwolenia dewizowego.

Rozdział 3

Nadzwyczajne ograniczenia

Art. 17. 1. W razie zagrożenia realizacji założeń polityki pieniężnej, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia wydanego zgodnie z wnioskiem Rady Polityki

Pieniężnej, może wprowadzić ograniczenia w stosunku do rezydentów i nierezydentów dokonujących obrotu kapitałowego innego niż inwestycje bezpośrednie, polegające na obowiązku utrzymywania przez nich nieoprocentowanego depozytu na specjalnie w tym celu założonym rachunku bankowym w Narodowym Banku Polskim.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów określi czynności obrotu kapitałowego, których dokonywanie powoduje obowiązek utrzymywania depozytu, oraz stosunek, w jakim wielkość depozytu pozostaje do wielkości środków zaangażowanych w obrót kapitałowy.

Art. 18. 1. W przypadku zaistnienia nadzwyczajnego zagrożenia stabilności i integralności systemu finansowego Rzeczypospolitej Polskiej Rada Ministrów na wniosek Rady Polityki Pieniężnej, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić, na czas nie dłuższy niż sześć miesięcy, nadzwyczajne ograniczenia polegające na:

- 1) obowiązku odprzedaży zagranicznych środków płatniczych przez rezydentów podmiotom wskazanym w tym rozporządzeniu,
- 2) obowiązku wyrażania zobowiązań pieniężnych i dokonywania płatności w obrocie dewizowym z zagranicą wyłącznie w walutach wymiennalnych,
- 3) obowiązku uzyskania zezwolenia dewizowego na dokonywanie obrotu dewizowego, którego dokonywanie, na podstawie przepisów niniejszej ustawy, nie podlega takiemu obowiązkowi,
- 4) ograniczeniu zakresu uprawnień nierezydentów, o których mowa w art. 10 ust. 5.

2. Nadzwyczajne zagrożenia, o których mowa w ust. 1, zachodzą w szczególności w następujących sytuacjach:

- 1) znacznego zmniejszenia rezerw dewizowych Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) załamania równowagi bilansu płatniczego stwarzającego bezpośrednio zagrożenie zdolności płatniczej Rzeczypospolitej Polskiej wobec zagranicy,
- 3) wzrostu podaży pieniądza wywołanego napływem kapitału z zagranicy w rozmiarach i tempie zasadniczo utrudniających lub uniemożliwiających kontrolę tej podaży,
- 4) bezpośredniego zagrożenia stabilności i integralności polityki pieniężnej wywołanego przepływem kapitału między krajem a zagranicą.

3. Nadzwyczajne ograniczenia, o których mowa w ust. 1, Rada Ministrów może wprowadzać pojedynczo lub łącznie i odnosić je do wszystkich lub określonej kategorii podmiotów oraz do wszystkich lub rodzajowo określonych czynności.

Art. 19. W celu wykonania postanowień rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych zakazujących lub ograniczających obroty płatnicze z danym krajem Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić stosowne zakazy lub ograniczenia.

Rozdział 4

Kontrola dewizowa

Art. 20. 1. Obrót dewizowy, jak również inne czynności, na których dokonanie, stosownie do przepisów ustawy, jest wymagane zezwolenie dewizowe, podlegają kontroli dewizowej.

2. Kontroli dewizowej podlega również wykonanie obowiązków, o których mowa w art. 15.

Art. 21. 1. Kontrolę dewizową, z zastrzeżeniem ust. 3 i art. 22, wykonują Minister Finansów i podległe mu organy, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 100, poz. 442, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 152, poz. 720 oraz z 1997 r. Nr 18, poz. 105, Nr 71, poz. 449, Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 770 i Nr 137, poz. 926) oraz na podstawie odrębnych przepisów.

2. Organy kontroli skarbowej wykonujące kontrolę dewizową są uprawnione w związku z toczącym się postępowaniem karnym skarbowym, na podstawie upoważnienia wydanego przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, do żądania informacji podlegających zgłoszeniu zgodnie z art. 15 oraz o obrotach i stanach środków na rachunkach bankowych.

3. Kontrolę dewizową wykonują również:

- 1) Narodowy Bank Polski — w zakresie czynności dokonywanych przez rezydentów i nierezydentów, którzy uzyskali zezwolenia dewizowe na dokonanie tych czynności, a także w zakresie czynności obrotu dewizowego dokonywanych przez banki i inne niż banki osoby prawne i podmioty nie będące osobami prawnymi dokonujące skupu i sprzedaży walut obcych i dewiz na podstawie stosownego upoważnienia, oraz w zakresie, o którym mowa w art. 20 ust. 2,
- 2) banki i podmioty, o których mowa w art. 12 ust. 3 — w zakresie czynności obrotu dewizowego dokonywanych z ich udziałem lub za ich pośrednictwem,
- 3) organy administracji celnej — w zakresie granicznej kontroli dewizowej oraz kontroli dewizowej przesyłek pocztowych,
- 4) organy Straży Granicznej — w zakresie przewidzianym dla organów administracji celnej, jeżeli posiadają uprawnienia do dokonywania kontroli celnej,
- 5) jednostki organizacyjne Poczty Polskiej — przy nadawaniu przesyłek pocztowych za granicę.

4. Minister Finansów na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego, w drodze rozporządzenia, określi tryb wykonywania kontroli w zakresie, o którym mowa w ust. 3 pkt 1.

Art. 22. 1. Graniczną kontrolę dewizową wykonują organy administracji celnej i organy Straży Granicznej na zasadach i w trybie kontroli celnej.

2. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji i Ministrem Łączności, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) zakres, szczegółowe zasady i tryb granicznej oraz pocztowej kontroli dewizowej niezależnie od zasad i trybu kontroli celnej,
- 2) rodzaje dokumentów, o których mowa w art. 14 ust. 7 i 8, oraz przypadki, w których transfer określony w tych przepisach nie wymaga posiadania dokumentów.

Art. 23. 1. Kontrolę dewizową w odniesieniu do obrotu dewizowego związanego z celami specjalnymi, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 21 ust. 1, wykonują odpowiednio organy kontroli określone przez Prezesa Rady Ministrów, Ministra Obrony Narodowej oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w trybie ust. 2.

2. Prezes Rady Ministrów, Minister Obrony Narodowej oraz Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji określają, każdy w zakresie swojej właściwości, w drodze rozporządzeń, organy oraz szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania kontroli, o której mowa w ust. 1, w:

- 1) jednostkach organizacyjnych Urzędu Ochrony Państwa,
- 2) jednostkach podległych, podporządkowanych i nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej,
- 3) Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostkach wojskowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 24. W ustawie karnej skarbowej z dnia 26 października 1971 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 22, poz. 103, z 1985 r. Nr 23, poz. 100, z 1990 r. Nr 14, poz. 84 i Nr 86, poz. 503, z 1991 r. Nr 100, poz. 442 i Nr 107, poz. 458, z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 68, poz. 341, z 1994 r. Nr 43, poz. 160, Nr 126, poz. 615 i Nr 136, poz. 703, z 1995 r. Nr 132, poz. 641, z 1996 r. Nr 132, poz. 621, Nr 137, poz. 640 i Nr 152, poz. 720, z 1997 r. Nr 71, poz. 449, Nr 79, poz. 485, Nr 102, poz. 643, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 945 oraz z 1998 r. Nr 108, poz. 682) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 48—61 otrzymują brzmienie:

„Art. 48. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom inwestycji bezpośrednich lub portfelowych, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 49. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom obrotu kredytowego lub depozytowego albo gwarancyjnego, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 50. § 1. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warun-

kom pozostałego obrotu kapitałowego, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer i wartość przedmiotu tego transferu jest wielka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny do 5 000 000 złotych.

§ 3. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer i wartość przedmiotu tego transferu nie przekracza równowartości w złotych kwoty 500 ECU, sprawca podlega karze pieniężnej.

§ 4. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer, orzeka się przepadek wartości dewizowych oraz przepadek innych przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1; można ponadto orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

Art. 51. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom płatności w kraju środkami stanowiącymi wartości dewizowe, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 52. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom przeniesienia własności wartości dewizowych, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 53. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom rozporządzenia wierzytelnościami od nierezydentów w sposób, który uniemożliwia w terminie ich wymagalności niezwłoczny transfer z zagranicy zagranicznych lub krajowych środków płatniczych będących przedmiotem świadczenia tych wierzytelności, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 54. § 1. Kto prowadzi bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom działalność kantorową, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. W przypadkach określonych w § 1 można orzec przepadek wartości dewizowych oraz przepadek innych przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1.

Art. 55. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku zapewnienia transferu z zagranicy posiadanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych we wskazanym w ustawie terminie, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 56. § 1. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku dokonywania i przyjmowania płatności oraz dokonywania transferu zagranicznych i krajowych środków płatniczych za pośrednictwem banków, których uprawnienia do dokonywania określonych czynności obrotu dewizowego obejmują takie pośrednictwo, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku dokonywania inwestycji portfelowych za pośrednictwem podmiotów, o których mowa w art. 12 ust. 3 ustawy, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 57. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku wyrażania zobowiązań pieniężnych w walucie wskazanej w ustawie i dokonywania płatności środkami płatniczymi wskazanymi w ustawie, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 58. § 1. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku zgłaszania Narodowemu Bankowi Polskiemu informacji i danych określonych w ustawie, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

§ 2. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku:

- 1) udzielania ustnych lub pisemnych wyjaśnień i udostępniania wymaganych dokumentów w sprawach objętych kontrolą dewizową lub
 - 2) zgłoszenia i przedstawienia na żądanie do kontroli transferowanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych,
- podlega karze pieniężnej.

Art. 59. § 1. Kto, będąc w banku odpowiedzialnym za pośrednictwo w przyjmowaniu i dokonywaniu płatności przez rezydentów i nierezydentów i w dokonywaniu przez nich transferu krajowych i zagranicznych środków płatniczych, pośredniczy w dokonaniu bądź przyjęciu płatności lub w dokonaniu transferu, które są niezgodne z warunkami określonymi w ustawie lub w zezwoleniu dewizowym, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Kto, będąc w podmiocie, o którym mowa w art. 12 ust. 3 ustawy, odpowiedzialnym za pośrednictwo w dokonywaniu przez rezydentów inwe-

stycji portfelowych, pośredniczy w dokonaniu inwestycji, które są niezgodne z warunkami określonymi w ustawie, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 60. Kto nie stosuje się do nadzwyczajnych ograniczeń określonych w ustawie wprowadzonych przez Radę Ministrów, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 61. § 1. Używane w niniejszym rozdziale określenie „ustawa” oznacza ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 160, poz. 1063).

§ 2. Używane w niniejszym rozdziale określenia: „rezydent”, „nierezydent”, „wartości dewizowe”, „zagraniczne środki płatnicze”, „krajowe środki płatnicze”, „transfer wartości dewizowych i krajowych środków płatniczych”, „obróć kapitałowy”, „inwestycje bezpośrednie”, „inwestycje portfelowe”, „obróć kredytowy”, „obróć depozytowy”, „obróć gwarancyjny”, „pozostały obróć kapitałowy”, „działalność kantorowa” mają znaczenie nadane im w ustawie, o której mowa w § 1.”;

2) art. 62—66 skreśla się;

3) w art. 129 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe określone w art. 48 i art. 50, w zakresie obejmującym wywóz za granicę wartości dewizowych bądź krajowych środków płatniczych lub ich przywóz z zagranicy, a także w art. 58 oraz art. 80—87 — urzędy celne wyznaczone przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia, które określi również ich właściwość miejscową,”;

4) w art. 174 w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe określone w art. 48 i 50, w zakresie obejmującym wywóz za granicę wartości dewizowych bądź krajowych środków płatniczych lub ich przywóz z zagranicy, a także w art. 58 oraz art. 80—87 — urzędy celne,”.

Art. 25. W ustawie z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz. U. z 1997 r. Nr 26, poz. 143) skreśla się art. 10, 11 i 26.

Art. 26. W ustawie z dnia 9 stycznia 1997 r. — Kodeks celny (Dz. U. Nr 23, poz. 117, Nr 64, poz. 407, Nr 121, poz. 770, Nr 157, poz. 1026 i Nr 160, poz. 1084 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) w art. 3 w § 1 w pkt 11 lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) inna niż określona w lit. a) i b) osoba, która na podstawie odrębnych przepisów jest uprawniona do prowadzenia działalności gospodarczej w kraju i posiada siedzibę w kraju,”.

Art. 27. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 140, poz. 938) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23 w ust. 1 w pkt 1 lit. b) wyraz „płatniczych” zastępuje się wyrazem „zagranicznych”;

2) w art. 52 skreśla się ust. 5.

Art. 28. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz 939):

1) art. 99 otrzymuje brzmienie:

„Art. 99. 1. Banki mogą, na podstawie upoważnienia Prezesa Narodowego Banku Polskiego, wykonywać określone czynności obrotu dewizowego i związane z nimi rozliczenia, w tym pośredniczyć w przyjmowaniu i dokonywaniu płatności oraz w dokonywaniu transferu krajowych i zagranicznych środków płatniczych w obrocie dewizowym.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, podlegają kontroli dewizowej sprawowanej przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

3. W razie stwierdzenia, że czynności, o których mowa w ust. 1, wykonywane są przez bank z naruszeniem przepisów prawa, statutu lub udzielonego upoważnienia bądź że dalsze ich wykonywanie zagrażałoby bezpieczeństwu gromadzonych w bankach środków, Prezes Narodowego Banku Polskiego może zakazać bankowi dokonywania określonych czynności albo cofnąć w całości lub w określonej części udzielone upoważnienie.”;

2) po art. 99 dodaje się art. 99a w brzmieniu:

„Art. 99a. 1. Inne niż banki osoby prawne oraz podmioty nie będące osobami prawnymi mogą dokonywać skupu i sprzedaży walut obcych i dewiz na podstawie upoważnienia Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

2. Minister Finansów, na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego, określi, w drodze rozporządzenia, za-

sady wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1.

3. Przepisy art. 99 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 105 w ust. 1 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) Narodowemu Bankowi Polskiemu i innym bankom w zakresie czynności kontroli dewizowej wykonywanej na podstawie przepisów Prawa dewizowego.”

Art. 29. 1. Postępowanie w sprawach dewizowych wszczęte i nie zakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczy się według przepisów tej ustawy.

2. Pozostają w mocy indywidualne zezwolenia dewizowe udzielone na podstawie ustawy, o której mowa w art. 31, oraz zezwolenia określone w art. 29 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 31.

3. Banki zachowują dotychczasowe uprawnienia do dokonywania określonych czynności obrotu dewizowego, nabyte w drodze upoważnień udzielonych im przed dniem wejścia w życie ustawy, z tym że Prezes Narodowego Banku Polskiego, w terminie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, dostosuje do jej przepisów treść udzielonych bankom upoważnień.

Art. 30. W przepisach ustawy, w przepisach obowiązujących, w przepisach ogłoszonych do dnia wejścia w życie ustawy i w przepisach przyjętych do dnia wejścia w życie ustawy, a ogłoszonych po tym dniu, wyraz „ECU” zastępuje się wyrazem „EURO”.

Art. 31. Traci moc ustawa z dnia 2 grudnia 1994 r. — Prawo dewizowe (Dz.U. Nr 136, poz. 703, z 1995 r. Nr 132, poz. 641, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i z 1997 r. Nr 71, poz. 449).

Art. 32. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 30, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

1064

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1998 r.

o zmianie ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Art. 1. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, Nr 77, poz. 355, Nr 91, poz. 421 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163 i Nr 81, poz. 406, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 117, poz. 751—753, Nr 121, poz. 769, Nr 124, poz. 782 i Nr 133, poz. 882 oraz z 1998 r. Nr 98, poz. 607) wprowadza się następujące zmiany:

1) użyte w art. 1 w § 2, w art. 3 w § 1 i dwukrotnie w § 2, w art. 12 w § 2, w art. 17 w § 1 i 2 oraz dwukrotnie w § 3, w art. 24 w § 2, w art. 28 w pkt 2 dwukrotnie, w art. 29 w § 3 i dwukrotnie w § 4, w art. 30 w § 1 trzykrotnie oraz w § 2 i 3 dwukrotnie, w art. 35 w § 1, w art. 36 w § 1 dwukrotnie i w § 2, w art. 38 w § 1 czterokrotnie, w § 3 i w § 6 trzykrotnie, w art. 39 w pkt 3—6, w art. 40 w § 1 dwukrotnie, w § 2 i 3 oraz w § 4 dwukrotnie, w art. 41 w § 1 w zdaniu